

QZA-13/0451

Årsrapport 2018

Program for utdanningssamarbeid
med nordområdene med Canada,
Japan, Kina, Russland, Sør-Korea og
USA.

1 Sammendrag

Nordområdeprogrammet skal bidra til økt kunnskap om nordområdene gjennom høyere utdannings samarbeid mellom norske aktører og aktører i Canada, Japan, Kina, Russland, Sør-Korea og USA. Programmet er finansiert gjennom tilskuddsordningen Arktis2030. Til sammen har 51 prosjekter blitt tildelt støtte gjennom fire utlysninger, i perioden 2013-18.

Nordområdeprogrammet er nå inne i slutfasen selv om programmet er forlenget ut 2019. Høsten 2018 lyste Diku ut to millioner kroner til forlengelse av pågående prosjekt. 22 av 31 aktuelle prosjekter valgte å søke om ett års forlenget prosjektperiode, 11 prosjekter ble innvilget tilleggsstøtte og 10 prosjekter ble innvilget ett års forlengelse uten ekstra støtte.

Denne rapporten baserer seg på kvalitative data fra de 31 prosjektene som hadde aktivitet i 2018 i tillegg til tallmateriale fra tidligere avsluttede prosjekter.

De mest sentrale resultatene så langt i programmet er:

- Det har vært en kraftig økning i mobilitet av studenter og ansatte mot slutten av prosjektene. Totalt i programperioden har 869 studenter og 602 ansatte gjennomført mobilitetsopphold mellom Norge og partnerlandene, halvparten av studentmobiliteten og en fjerdedel av ansattmobiliteten har skjedd ila 2018.
- 34 av 51 tildelte prosjekter har gjennomført ett eller flere felles kurs og studieprogrammer i løpet av programperioden og til sammen har det blitt gjennomført 67 felles kurs sammenlignet med 29 i 2016. Kursene og programmene viser stor faglig bredde og bidrar til å styrke nordområdekunnskapen blant involverte studenter, faglige ansatte, institusjonene involvert, og i flere tilfeller også i samfunnet ellers.
- Samarbeid om felles utdanningsaktiviteter fører til etablering av varige studietilbud som igjen styrker sannsynligheten for varige institusjonelle partnerskap utover prosjektperioden.
- Prosjektene lykkes i å koble forskning og utdanning gjennom sine aktiviteter. Studenter involveres i forskning og eksponeres direkte i nordområderelevant forskning og studieprogrammer har fått en styrket nordområderelevans.
- Prosjekter som involverer arbeids- og næringsliv i sine partnerskap og felles utdanningsaktiviteter rapporterer at utdanningen blir mer relevant. Studentene blir også bedre egnet til å forstå aktuelle problemstillinger i samfunnet som angår nordområdene, og å finne nye løsninger på aktuelle utfordringer.

2 Om programmet

I 2013 inngikk Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU), nå Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku), en avtale med Utenriksdepartementet om etableringen av et nytt partnerskapsprogram for utdannings samarbeid om nordområdene mellom norske universiteter og høyskoler og partnere i Canada, Japan, Russland, Sør-Korea og USA. Det overordnede målet for programmet er å øke, styrke og formidle kunnskapen om nordområdene. Mye av det vi forstår som «nordområdekunnskap» er grenseoverskridende temaer, slik som klima, miljø, ressurser, transport/logistikk, økonomi og urfolksspørsmål. Felles kunnskapsutvikling skal legge til rette for samarbeid om landenes felles utfordringer slik disse framgår av regjeringens nordområdesatsing. Prosjektene som støttes må bidra til økt kunnskap om nordområdene eller være relevante for nordområdene. Videre vektlegges spredning av resultat fra prosjektenes aktiviteter og hvordan disse bidrar til å styrke nordområdekunnskap utover selve prosjektet og direkte involverte deltakere.

Prioriterte delmål for programmet er:

- å øke og styrke høyere utdannings samarbeid om nordområde relevante problemstillinger mellom høyere utdanningsinstitusjoner i samarbeidslandene. Dette inkluderer utvikling av felles grader, programmer og kurs, samt mobilitet av studenter og ansatte
- å utvikle sterke og bærekraftige institusjonelle partnerskap innen høyere utdanning og forskning
- å styrke koblingen mellom høyere utdanning og forskning innen nordområdekunnskap
- å styrke koblingen mellom høyere utdanningsinstitusjoner og arbeidsliv
- å oppnå en god og bred deltakelse i programmet nasjonalt og i samarbeidet med de seks landene

I 2014 ble det signert en tilleggsavtale hvor Kina ble innlemmet som programland. I 2018 ble det inngått en avtale om ett års forlengelse av programmet.

Nordområdeprogrammet hadde en økonomisk ramme på 53 millioner kroner for programperioden 2013 til 2018. Av denne er i underkant av 50 millioner tildelt i prosjektmidler.

Midler til langsiktige prosjekter med en prosjektperiode på fire år og med en budsjettamme på to millioner kroner, ble lyst ut i 2013 og 2014, og med en prosjektperiode på tre år og budsjettamme på 1,5 millioner kroner i 2015. Midler til prosjekter med prosjektperiode på to år og med en budsjettamme på 300 000 kroner har blitt lyst ut i 2013, 2014, 2015 og 2016. I tillegg ble det lyst ut midler til ett års forlengelse for pågående prosjekt i 2018 med en budsjettamme på to millioner kroner. Denne utlysningen er omtalt tidligere i rapporten.

Blant de toårige prosjektene, har alle som ble tildelt midler i 2013, 2014 og 2015 avsluttet og sluttrapport ble levert i 2016 og 2017.

I 2018 ble det signert en tilleggsavtale til eksisterende avtale mellom Utenriksdepartementet (UD) og Diku. Avtalen styrker programmet med to millioner til utlysning av midler til et års forlengelse av pågående prosjekter i Nordområdeprogrammet og 600 000 kroner til å arrangere en sluttkonferanse for programmet. Alle aktiviteter skal være avsluttet innen 31. desember 2019.

Oversikten under viser tildelte prosjekter fordelt på norsk hovedpartnerinstitusjon. I tillegg inkluderes en kolonne som viser hvor mange av disse som har søkt om ett års forlengelse av prosjektperioden med tilleggsfinansiering. Institusjoner fra store deler av landet er representert i porteføljen, selv om det er en hovedvekt av prosjekter i Nord.

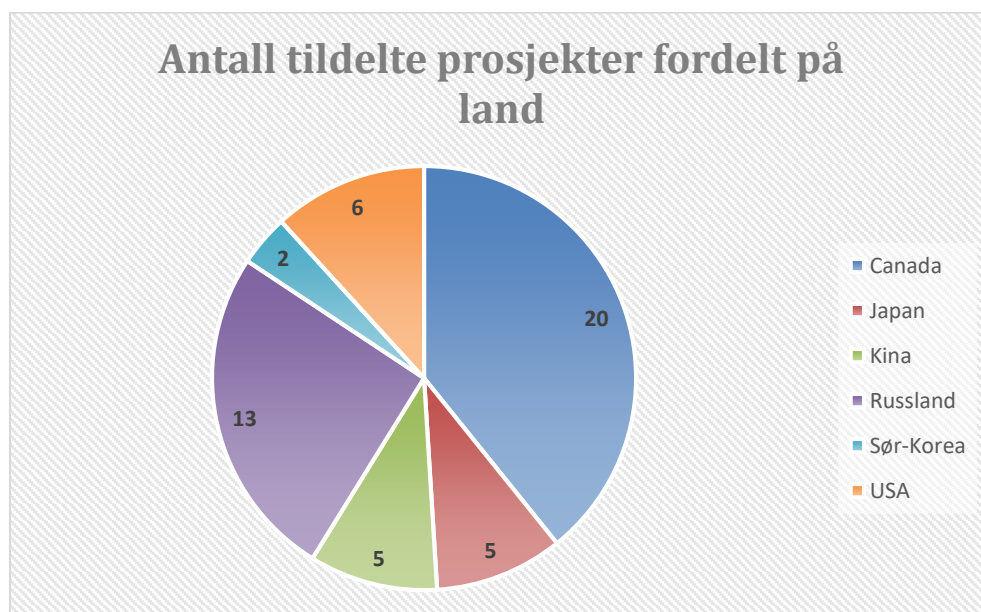
Tabell 1: Tildelte langsiktige og toårige prosjekter fordelt på norske hovedpartnerinstitusjoner

Norsk institusjon	2013	2014	2015	2016	Totalt	2018*
Universitetet i Sørøst-Norge	0	1	1	0	2	1
OsloMet	0	1	2	0	3	0
NHH	0	0	1	1	2	1
NMBU	1	0	2	0	3	2
Nord Universitet	1	1	0	1	3	1
NTNU	1	0	2	1	4	2
Samisk høgskole	1	0	0	0	1	0
UiB	0	0	3	0	3	0
UiO	3	2	2	0	7	1
UiS	1	0	0	1	2	1
UiT – Norges arktiske universitet	5	7	4	4	20	1
UNIS	0	1	0	0	1	1
Totalt	14	13	17	8	51	11

*Tallene i brun kolonne viser institusjoner som har søkt om tilleggsfinansiering av eksisterende prosjekt i 2018. 31 prosjekt var kvalifiserte søkere.

Nordområdeprogrammet har etablert partnerskap med hovedpartner i samtlige partnerland, med flest prosjektsamarbeid i Canada og Russland. Flere prosjekt har nettverks partnere i mer enn ett land.

Tabell 2: Tildelte prosjekter fordelt på land for hovedpartnerinstitusjon

3. Aktiviteter og resultater av prosjektene i Nordområdeprogrammet

I dette kapittelet ser vi på hvordan prosjektene finansiert gjennom Nordområdeprogrammet bidrar til overordnet måloppnåelse for Nordområdeprogrammet (som er økt og styrket nordområdekunnskap gjennom internasjonalt høyere utdanningssamarbeid) med utgangspunkt i de ulike delmålene for Nordområdeprogrammet. Resultat med utgangspunkt i prosjektenes aktiviteter danner grunnlaget for rapporten.

Delmål for programmet er:

- 1) Økt og styrket høyere utdanningssamarbeid;
- 2) Utvikling av sterke og bærekraftige institusjonelle partnerskap;
- 3) Styrket kobling forskning utdanning;
- 4) Kobling høyere utdanningsinstitusjoner og arbeidsliv og
- 5) Spredning av resultat og nordområdekunnskap.

I forbindelse med utlysninger har prosjektene søkt om støtte til ulike aktiviteter innen tre overordnede kategorier; 1) Prosjektutvikling, 2) Iverksetting av felles utdanningsaktiviteter og 3) Felles utdanningsaktiviteter som inkluderer samarbeid med arbeids- og/eller næringsliv. Ved rapportering blir prosjektene bedt om å beskrive hvilke aktiviteter de har gjennomført og hvordan disse bidrar til overordnet mål for programmet.

I delkapitlene under legger vi størst vekt på utdanningsaktiviteter som felles kurs og studieprogrammer og antall gjennomførte ansatt- og studentmobiliteter. Dette er informasjon som kan telles og som bidrar til både hoved- og delmål for programmet. Videre ser vi resultater fra prosjektenes årsrapporter opp mot delmål for programmet og vurderer i hvor stor grad de har lyktes i prosjektgjennomføringen og måloppnåelse basert på deres egne kvalitative beskrivelser av måloppnåelse. Eksempelvis er det vanskelig å måle i hvor stor grad samarbeidet har bidratt til sterke institusjonelle partnerskap og styrket kobling forskning utdanning.

4.1 Økt og styrket høyere utdanningssamarbeid

Nordområdeprogrammet svarer på et behov i sektoren, og interessen for programmet har økt i løpet av programperioden. Det finnes per i dag få andre program som finansierer utdanningssamarbeid med spesielt søkelys på nordområdene. Det har blitt tildelt støtte til prosjektsamarbeid med hovedpartner i alle partnerland. Størst er interessen for prosjektsamarbeid med Canada og Russland, men interessen for samarbeid med høyere utdanningsinstitusjoner i de tre asiatiske landene har økt gjennom programperioden. Totalt i programperioden er det tildelt midler til 12 prosjekt med hovedpartner enten i Japan, Kina eller Sør-Korea, og dette utgjør knapt 25 % av totalt tildelte prosjekt (51).

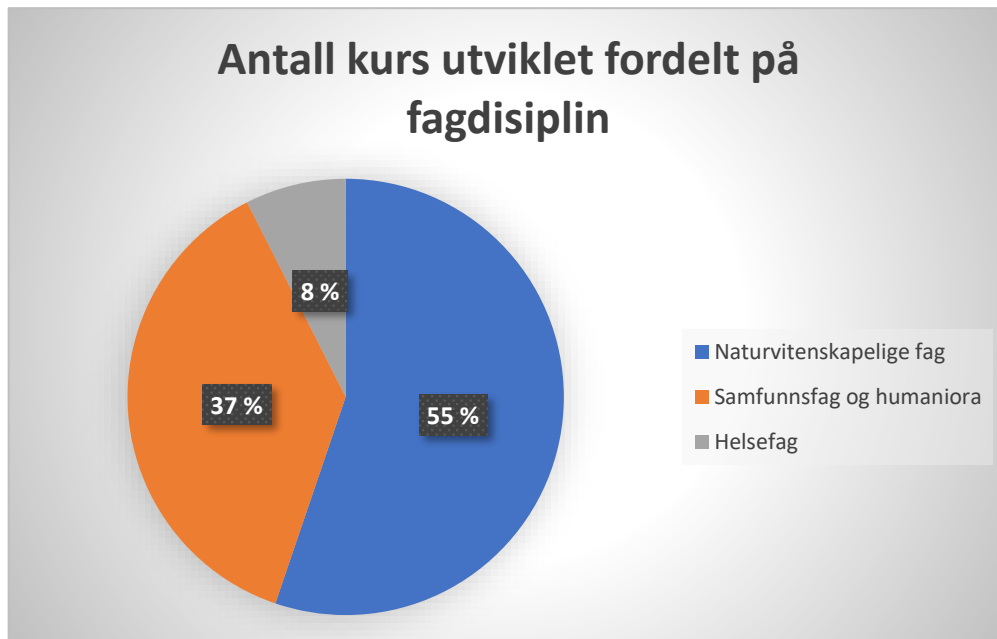
Det er stor faglig bredde i prosjektene, og de fleste fagdisipliner er representert med en overvekt av naturvitenskapelige fagretninger som utgjør litt over halvparten av prosjektene. Flere prosjekter rapporterer om koblinger til andre nettverk som for eksempel University of the Arctic, forskningsnettverk innen ulike fagdisipliner og andre internasjonale utdanningsnettverk. Ved å koble utdanningsaktiviteter til eksisterende eller nye nettverk som oppstår gjennom prosjektsamarbeidet, øker sannsynligheten for varige samarbeid utover prosjektperioden.

Utover programperioden har antall felles utviklede utdanningsaktiviteter og antall student- og ansattmobiliteter økt. Spesielt mellom 2017 og 2018 ser vi en markant økning, noe som bekrefter prosjektenes tilbakemelding om at det tar tid å bygge opp gode partnerskap som igjen bidrar til å skape gode og varige felles utdanningsaktiviteter

Felles kurs

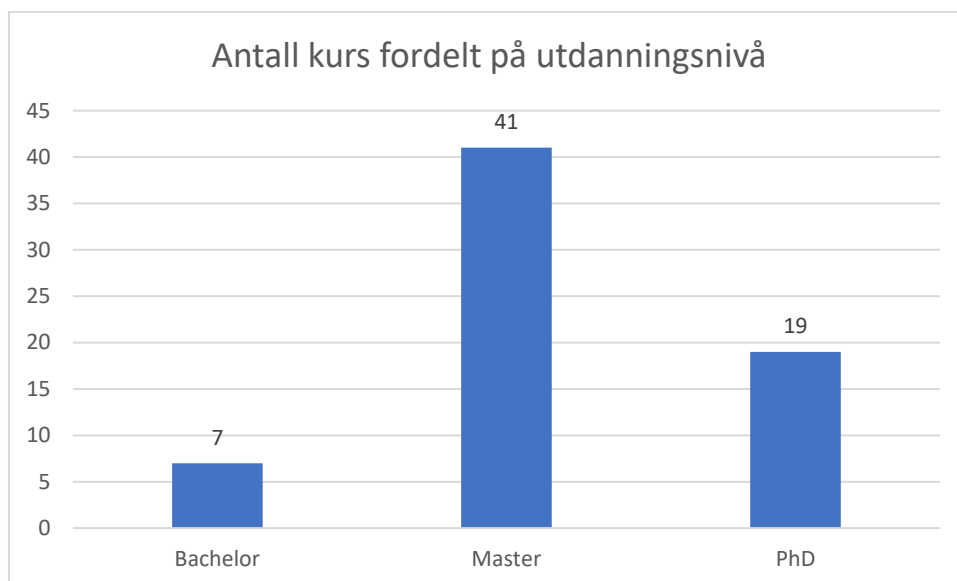
Totalt er det utviklet 67 felles kurs fordelt på 34 av 51 prosjekter. 55 % av kursene er utviklet innen naturvitenskapelige fag, 37 % innen samfunnsfag og humaniora og 8 % innen helsevitenskapelige fag.

Tabell 3. Antall kurs utviklet i løpet programperioden fordelt på fagdisiplin

Hovedvekten av kurs er utviklet på masternivå. Flere av kursene tilbys gjerne både til master og ph.d.-studenter. Kurs på masternivå legger godt til rette for en kobling mot relevant forskning, og flere prosjekt bruker masterstudenter aktivt i sine forskningsprosjekter. Ved å utvikle kurs, moduler og grader basert på felles forskningsresultater sikrer man at disse gjøres tilgjengelig og dermed øker relevansen på utdanningen som tilbys, kompetansen til studentene og dermed også betydningen for samfunnet.

Tabell 4 Oversikt over kurs utviklet i løpet av prosjektperioden fordelt på utdanningsnivå.

De norske utdanningsinstitusjonene i Nordområdeprogrammet rapporterer at samarbeidet med utdanningsinstitusjoner i partnerlandene har bidratt til å heve kvaliteten på egne utdanningstilbud. En institusjon alene har gjerne verken kapasitet eller ressurser til å utvikle og gjennomføre kurs og studieprogram spesifikt rettet mot nordområdene. Gjennom samarbeid med andre får man både økt kapasitet til utviklingsarbeidet og tilgang til større studentgrupper.

Universitetet i Sørøst-Norge og Mc Master University i Canada har siden prosjektoppstart i 2015 lyktes i å utvikle et felles kurs i global helse med nordområderelevant fokus. Kurset tilbys ved begge institusjoner. Partnerne har signert en ny samarbeidsavtale i 2018 som legger grunnlaget for å utvikle et felles masterprogram i global helse sammen med flere andre partnere i Europa og Nord-Amerika. Det ble også arrangert et større symposium i 2018 med deltakere fra begge institusjoner og hvor målet var å presentere og diskutere global helse utfordringer spesifikt for arktiske samfunn på tvers av landegrenser.

<https://globalhealth.mcmaster.ca/news-and-events/news/2018/upcoming-canadian-norwegian-symposium-gives-voice-global-health-issues>

Studentenes læringsutbytte styrkes ved at de eksponeres for problemer og utfordringer i andre land som i mange tilfeller er sammenlignbare med deres egne. I et nordområdeperspektiv vil både studenter og ansatte som er involverte i felles utdanningsaktiviteter få et bredere kunnskapsgrunnlag og evnen til å se lokale utfordringer i et større perspektiv.

NTNU og University of Winnipeg viser til merverdien av å samarbeide om utvikling og gjennomføring av kurs, spesielt styrker dette studentenes læringsutbytte. Gjennom å kombinere kompetanse innen fornybar energi er kursinnholdet ved begge institusjoner blitt bedre og koblingen til relevant forskning er styrket.

Utvikling av felles sommerskoler og feltkurs er populært i flere av prosjektene, og i mange tilfeller godkjennes disse som en del av ordinære studieprogram, hovedsakelig på master og ph.d-nivå.

For å skape bærekraftige studietilbud også etter endt prosjektperiode, har flere prosjekter lagt til rette for og utviklet deler av kursene de utviklet i fellesskap til permanente nettbaserte kurs hvor studenter fra flere land jobber sammen i virtuelle plattformer og på denne måten får en internasjonal erfaring og blir eksponert for andre tilnærminger til faget de studerer.

Et prosjekt koordinert fra NMBU har i samarbeid med sine prosjektpartnere i Canada, USA, Russland og Danmark utarbeidet kursmateriale som er gjort tilgjengelig gjennom virtuelle plattformer og som er tilgjengelig også for andre universiteter eller institusjoner som ønsker kunnskap om rensing av vann og helse i kalde klima.

“The course material has been structured on the web with help of students teachers and professionals. This course and corresponding web material (<https://sswm.info/perspective/arctic-water-sanitation-and-health-arcticwash>) is a main deliverable from this project. The web and digital material, that will be further developed this year, serves as a base for teaching courses at all partner universities, but can also be used by other universities or institutions that need knowledge or wants to conduct short courses regarding water sanitation and health (WASH) in cold climate.”

HNP-2015/10051 Network for capacity building in water sanitation and health in the Arctic (NorCan)

Flere prosjekter oppgir at deltakelsen i Nordområdeprogrammet har forbedret kvaliteten og relevansen på pensum, læring og undervisning. Samarbeidet i partnerskapene har bidratt til utvikling av ny og innovativ undervisning og pensum og videre til at undervisningen blir mer tverrfaglige og mer digitale. Det rapporteres om merverdien av å delta på kurs arrangert i fellesskap og hvor studenter fra ulike land jobber sammen om ulike eksperimenter og ulike metodiske tilnærminger til samme fag, noe som bidrar til både innovasjon og nytenkning.

Et prosjektsamarbeid mellom OsloMet, Memorial University of Newfoundland og NOFIMA viser hvordan samarbeidet har bidratt til å bygge opp et nytt felles ph.d. kurs gjennom felles undervisning som igjen har bidratt til kobling mellom forskning, næringsliv og utdanning.

“We have successfully developed the joint bioinformatics course PHVIT9560, 5 ECTS for PhD level. Joint teaching was carried out in relation to the implementation of the first course in 2018. This course will for sure be continuing beyond the completion of the High North project, and represents an activity generated mainly due to the international collaboration on higher education carried out within this project. We have had exchanges of in-house methods and course curriculums during the project period that will benefit student research activities and education. The project have provided a mean for project managers to implement their collaboration on research, method development and education that will continue beyond this project. Also, the collaboration with the enterprise, NOFIMA, will continue as there is now one PhD student visiting to carry out experimental work as part of her research project.”

HNP-2015/10026 Functional genomics in higher education

Felles studieprogram

Den mest integrerte formen for utdanningsamarbeid på tvers av institusjoner og land, er utvikling av felles studieprogram. Noen få prosjekter har ambisjoner om å utvikle felles studieprogram. For å lykkes, kreves det god kjennskap, ikke bare til hverandres utdanningstilbud, men også administrative rutiner og regelverk. Videre må slike program forankres i ledelsen ved de involverte institusjoner, og

administrative og faglige ressurser må settes av til både utvikling og drift av programmet. De fleste prosjekt som samarbeider om felles studieprogram, har signert mer omfattende samarbeidsavtaler.

Et felles studieprogram i High North Energy Management and Governance er under utvikling mellom Kina, Russland og Norge, koordinert fra Nord Universitet. De første studentene vil tas opp til programmet i 2020, og målet er at studentene skal tilbringe minst et semester ved hver av de tre involverte institusjonene.

“This Master of Science program is based on international cooperation between Nord University Business School (Norway) and its partner universities MGIMO (Moscow State University of International Relations) in Russia and ECNU (East China Normal University) in China....

We aim to give to students a comprehensive understanding of the economic, governance and institutional issues and methods in relation to the sustainable development and management. It will help the students to develop proficiency in the constructive use of theories of business and management and will give the students an essential toolkit for analysing business and policy-related problems. With escalating demand and constraints on supplies of energy, UN SDGs, regulatory pressures to reduce carbon emissions and a dynamic geopolitical situation, there is an increasing need for professionals in the sustainable development of today and tomorrow.”

HNPla-2016/10095 High North Energy Management and Governance: development of a joint Master Degree Program between Norway, Russia and China

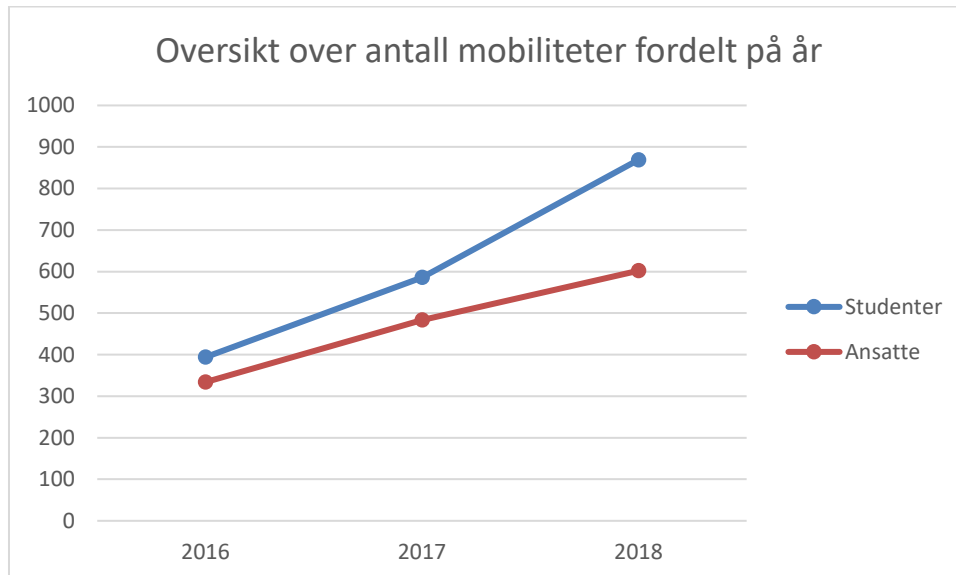
I løpet av to års prosjektsamarbeid har partnerne lyktes i å bli enige om en felles studiestruktur i tillegg til at en samarbeidsavtale er signert mellom partnerne. Før oppstart av første kull i 2020, vil partnerne arbeide videre for å få programmet godkjent og akkreditert ved de ulike institusjonene, og overordnet mål er å tilby et felles vitnemål basert på et felles studieprogram til alle studenter som fullfører. Dersom partnerne lyktes i å løse resterende utfordringer, vil dette være den første fellesgraden som Norge tilbyr i samarbeid med Kina og Russland. Prosjektet har fått tilleggsfinansiering for 2019. Programmet er spesielt spennende i et nordområdeperspektiv ved at det bidrar til økt forståelse blant deltakende studenter og ansatte for politiske forhold i Kina, Russland og Norge og gjør dem i stand til å sammenligne forhold mellom landene.

Universitetet i sørøst Norge og McMaster University (Canada) har lyktes i å utvikle og gjennomføre flere felles kursmoduler og har som overordnet mål gjennom et større nettverk å utvikle en felles mastergrad «Master of Science in Global Health program». I løpet av prosjektperioden har partnerne arrangert en rekke felles aktiviteter som inkluderer både faglig ansatte, administrativt personale og studenter. De har etablert et solid nettverk og forankret samarbeidet på ledelsesnivå, noe som erfaringsmessig er viktig for å sikre bærekraftige samarbeid.

4.2. Student- og ansattmobilitet

Alle prosjektene i Nordområdeprogrammet inkluderer ulike former for student- og ansatt mobilitet. Totalt i programperioden har 869 studenter og 602 ansatte gjennomført et eller flere mobilitetsopphold.

Tabell 5 Oversikt over antall mobiliteter gjennomført i perioden 2016 - 2018

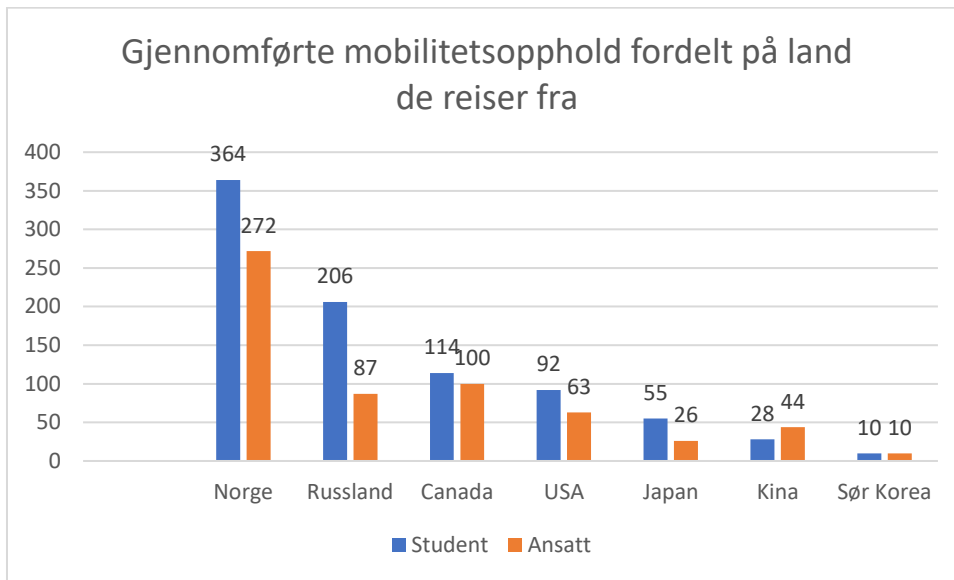
Utover programperioden har antallet studenter som reiser på utvekslingsopphold hatt en jevn økning, med en markant økning fra 2017 til 2018. En naturlig forklaring er at det tar tid å bygge opp gode partnerskap og videre å bli kjent med hverandres utdanningssystemer, administrasjonsstrukturer samt lovverk og politiske rammeverk i de landene man samarbeider med.

Flere prosjekter bekrefter at det tar tid å få på plass de formelle strukturene som kreves for å lykkes med studentmobilitet. Utfordringer som rapporteres om i års- og sluttrapporter er koblet til studiefinansiering, opptaksrutiner og gjensidig godkjenning av hverandres studiepoengberegning. Involvering av administrativt personale i internasjonalt utdanningssamarbeid ser ut til å ha en positiv effekt på grad av suksess i iverksettingen av felles utdanningsrelaterte aktiviteter.

Gjennom internasjonalt utdanningssamarbeid og studentutveksling involveres studenter i aktiviteter som de ellers ikke ville fått delta i. De eksponeres for ulike undervisningsmetoder og faglige perspektiv innenfor sitt fagområde og styrker sin kulturelle så vel som faglige forståelse.

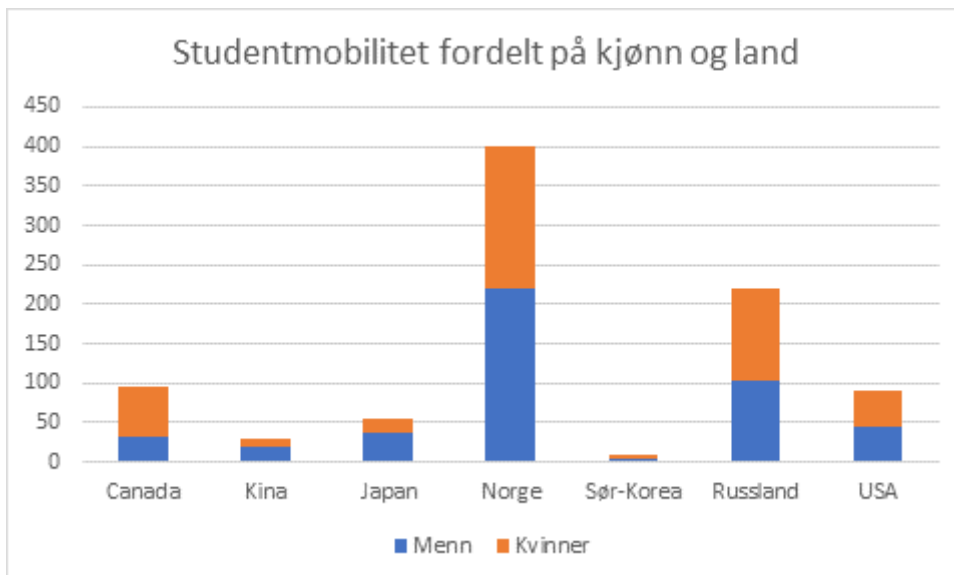
Tabellen som følger viser en oversikt over antall studenter og ansatte som reiser på et mobilitetsopphold som del av prosjektsamarbeidet fordelt på hvilket land de reiser fra. Oversikten viser totalantallet for hele programperioden.

Tabell 6 Oversikt over antall gjennomførte mobilitetsopphold med utgangspunkt i hvilket land de reiser fra for perioden 2014-2018.

Rapporteringsdata viser at omtrent like mange menn som kvinner har reist på utvekslingsopphold i løpet av programperioden, med en liten overvekt menn. Det er likevel forskjeller mellom land, og Canada utpeker seg som de landet med i underkant av 50 % flere utreisende kvinnelige studenter sammenlignet med antall mannlige studenter. For Russland, Sør-Korea og USA er det omtrent like mange kvinner som menn som reiser ut.

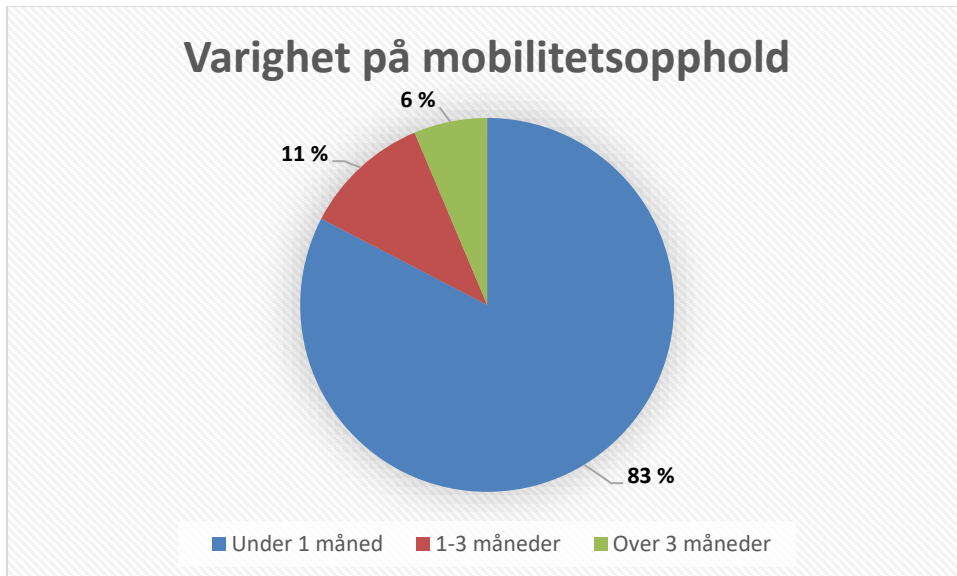
Tabell 7 Oversikt over antall utreisende studenter fordelt på kjønn og hvilket land de reiser fra.

Rapportene viser at flest studenter deltar på sommerskoler og andre korte kurs, noe som også bekreftes av tabellen under hvor det framgår at 83 % av alle mobilitetsopphold er under en måned. Feltkurs og sommerskoler varer vanligvis under 4 uker, og prosjektene rapporterer at denne formen for mobilitet er enklere å gjennomføre, og kanskje spesielt på høyere utdanningsnivå (master og ph.d.). Gjennom ansatt- og studentmobilitet blir det faglige samarbeidet mer synlig, ved at disse tar del i undervisningen og i relevante diskusjoner ved institusjonen de kommer til, samtidig som

finansieringen av mobiliteten gjør det mulig for prosjektene å «rekruttere» studenter og ansatte til å ta del i samarbeidet. Gjennom å delta på intensive kurs over kortere varighet engasjeres studenter ofte aktivt i pågående forskning og på denne måten styrkes koblingen mellom forskning og utdanning.

Tabell 8 Oversikt over varighet på mobilitetsopphold per 31.12.2018

Oversikten viser at det er mest krevende å få til langtidsmobilitet over 3 måneder. Dette gjelder i alle land og for de fleste prosjekt, selv om det for enkelte av partnerlandene i Nordområdeprogrammet er mer krevende å få til langtidsmobilitet sammenlignet med andre, som eksempelvis Japan. Det er likevel flere av prosjektene som har japansk hovedpartner som har lyktes godt i å koble japanske og norske studenter sammen i felles utdanningsaktiviteter.

Et samarbeid mellom UiT Norges arktiske universitet og Japanese Institute of Polar Research (NIPR) har lyktes i å rekruttere studenter fra både Japan og Norge til å delta på felles utdanningsaktiviteter i løpet av prosjektperioden. Partnerne har arrangert feltkurs i begge land hvor både studenter og faglig ansatte deltok. Dette har bidratt til økt kulturell forståelse blant deltakerne og kjennskap til og mulighet til å sammenligne arktiske planteforhold i Japan og Norge. I tillegg har japanske studenter hatt kortere forskningsopphold på Svalbard, og det planlegges i 2019 et nytt feltkurs for fire japanske og fire norske studenter på Svalbard. Prosjektet har også lyktes i å sende vitenskapelig ansatte mellom landene for kortere forskningsopphold.

HNP-2013/10092 JANATEX: Japanese and Norwegian Arctic-Alpine Terrestrial plant Ecology

I noen tilfeller der prosjektene representerer veletablerte og anerkjente samarbeid, lykkes partnerne å rekruttere studenter til å delta i utdanningsaktivitetene uten finansielle insentiver.

«The data analyses course on environmental DNA in the computer lab attracted a wide range of participants from Norway as well as from the countries outside the High North Programme scope (Sweden, Finland, Denmark, Iceland and Germany). The latter category of applicants was accepted with own financing. We plan to continue working with the data beyond the project period and to publish results to provide even wider dissemination of biodiversity knowledge of the High North. These will include two research papers: one on DNA record based on lake sediments to study DNA accumulation in different parts of the lake in relation to current vegetation cover around the lake; and the second is on forest reindeer diet - a threatened species. The course Bio8025/ Bio3025 will continue as a part of curriculum at the UiT.»

HNPla-2016/10094 Uncovering hidden biodiversity in the High North using DNA Metabarcoding: international teaching programme for biodiversity information acquisition based on environmental DNA

Til tross for ulike utfordringer knyttet til studentmobilitet, viser flere rapporter til merverdien ved å reise på utveksling, og spesielt vektlegges felles utdanningsaktiviteter hvor studenter fra flere land deltar som en spennende erfaring som styrker studentenes faglige forståelse og øker deres kulturelle kompetanse.

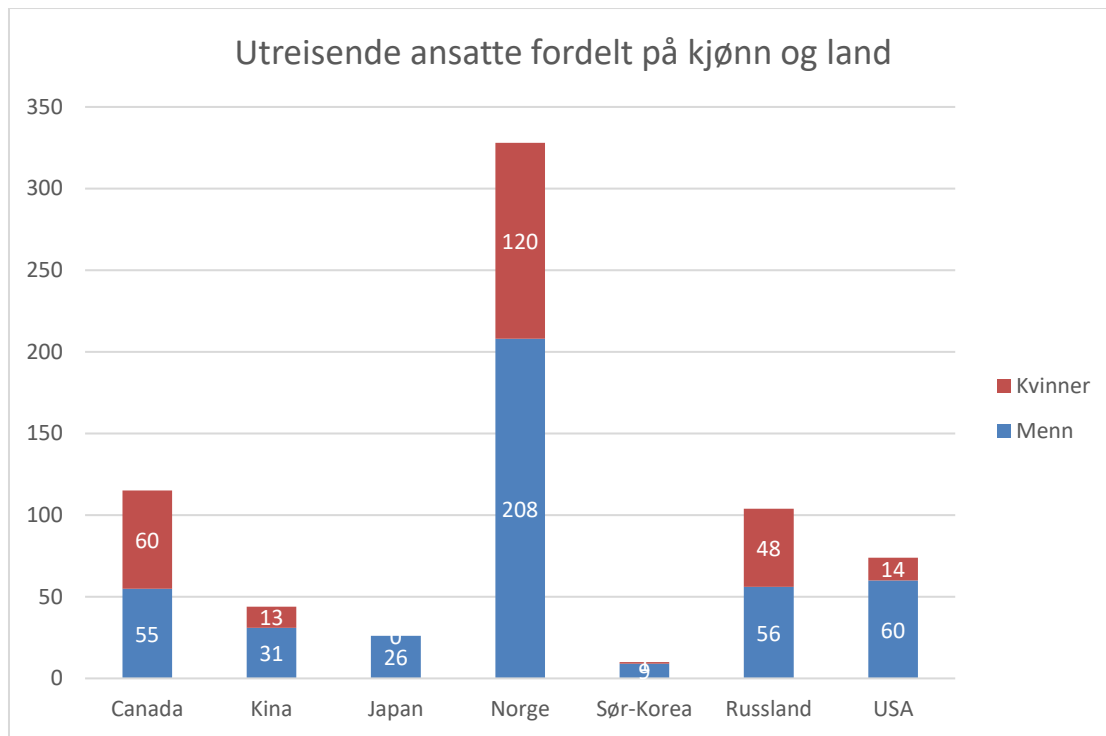
“The summer institute was very successful, and well recieved by the students. From Norway there were 4 Master students from Bergen, and 5 Master students from Tromsø. There was also one PhD student that took part in the institute, and additionally worked on a research project with a professor at UAF. From USA there was 6 students from Oregon, and 5 from UAF. Included in the programme was a small discussion about the value of international student exchange, and most of the students agreed that it was very interesting to meet students from other Universities, discuss multi-disciplinary science, and do a small group project with students from other fields.”

HNP-2015/10050 TRans-Arctic Change: Extending Interdisciplinary Collaborations on the Environment (TRACEICE)

Ansattmobilitet

Så langt har ansatte gjennomført 602 mobilitetsopphold, omtrent er gjennomført av ansatte ved norske institusjoner (272). Mobilitet av faglig- og administrativt ansatte er viktig for å sikre at prosjektene lykkes i implementeringen aktiviteter, som kompetansedeling gjennom gjesteforelesninger og felles veiledning av studenter, utvikling av felles kurs og planlegging av felles aktiviteter.

Tabell 9 Oversikt over antall utreisende fordelt på land de reiser fra og kjønn

Kontakt mellom faglig ansatte er viktig for å utvikle bærekraftige partnerskap gjennom at de involverer flere ansatte ved egen institusjon og på denne måten lykkes i å forankre partnerskapet og det videre samarbeidet. I flere tilfeller fører samarbeidet til nye prosjektmidler som inkluderer både forsknings- og utdanningsaktiviteter.

Samtlige prosjekt samarbeider om felles utdanningsaktiviteter i en eller annen form. Prosjektmidler brukes blant annet til å finansiere reiser i forbindelse med planlegging av felles sommer/feltkurs, utvikling og gjennomføring av felles kurs, gjesteforelesninger og felles veiledning av studenter. For å bygge opp kompetanse innenfor spesifikke fagområder og etablere nye kurs, er felles undervisning en god måte å lære av hverandre.

4.3. Utvikling av sterke og bærekraftige institusjonelle partnerskap

Langvarige relasjoner skapes over tid, og kan vanskelig måles etter få års samarbeid. En del data kan likevel brukes som indikatorer på hvorvidt samarbeidet vil ta nye former og vare utover prosjektperioden. Disse indikatorene er:

- Felles utviklede kurs som varer utover programperioden
- Utvikling av nytt pensum som blir integrert ved de deltagende institusjonene
- Sommerskoler som blir permanente
- Opprettelse av institusjonelle samarbeidsavtaler
- Finansiering fra andre kilder til videre samarbeid

Som beskrevet over har flere prosjekter rapportert om nye kurs som er utviklet i løpet av prosjektperioden og som vil fortsette utover prosjektperioden. Noen opprettes som egne kurs som inngår i studieprogrammer ved en eller flere av de involverte partnerinstitusjonene, andre opprettes som kurs som tilbys i forbindelse med eller som del av en sommerskole og andre tilbys som nettbaserte kurs.

En annen indikator på bærekraftige samarbeid, er partnere som har lyktes i å lage felles undervisningsmateriale og som i mange tilfeller gjøres tilgjengelig via virtuelle læringsplattformer. Et prosjektsamarbeid innen sykepleieutdanning i arktiske strøk, har for eksempel utviklet en e-lærebok som ble gjort tilgjengelig i 2018 og som bygger på bidrag fra alle de involverte partnerne. Prosjektet koordineres fra UiT med University of Saskatchewan (Canada) som hovedpartner i tillegg til en rekke andre nettverks partnere.

“The Online open access ebook: NORTHERN AND INDIGENOUS HEALTH AND HEALTHCARE, (themes in Public Health, Nursing, Health Sciences) was published online in 2018, with chapters and papers from authors from all the countries in the NNEN network. The aim was to contribute to the knowledge of Northern, rural and indigenous population across the Northern areas. This ebook was a mutual contribution to program development. The chapter contributions were reviewed by university faculty from other countries and edited before publishing. The provision of northern health care entails many unique challenges and circumstances that are rarely represented in mainstream health sciences education.”
<https://www.uarctic.org/shared-voices/shared-voices-magazine-2018/connecting-people-and-cultures-northern-nursing-network/>

HNP-2014/10030 Developing a Northern Nursing Workforce

Andre prosjekter har utviklet felles utdanningsmoduler som kan bli gjenbrukt ved de involverte partnerinstitusjonene og som har bidratt til involvering av andre partnere i undervisningen, også etter endt prosjektperiode.

“Teaching modules covering the various aspects of CCS was developed through the course, and these are now all available at the institutions. For the CSM part, UiO Faculty took part in planning part of the teaching and developed a field guide and topics to be covered at the Garden of Gods (Colorado) field site. The material can in the future be reused by CSM and UiO/UNIS. The courses have also provided new national collaboration on teaching aspects that would not have been a part of the UiO-teaching. Guests from Sintef Trondheim attended both 2017 and 2018 providing lectures on CO2 capture. This collaboration and the material that was developed will also be of importance for the future CCS courses at the institutions.”

HNP-2014/10055 Carbon Capture and Sequestration in the High North - CCS-HN

Det har ved utgangen av 2018 blitt arrangert en rekke sommer- og feltkurs, noen som også vil fortsette etter prosjektperioden utløper. Flere prosjekt melder at de gjennom sine sommerskoler rekrutterer både faglig ansatte og studenter utover det opprinnelige partnerskapet.

Flere prosjekter involverer deltakelse fra flere land, ulike høyere utdanningsinstitusjoner og partnere fra relevant arbeids-/næringsliv. Et samarbeid mellom UiB, Woods Hole Oceanographic Institute, Massachusetts Institute of Technology og Havforskningsinstituttet har siden prosjektoppstart i 2016 samarbeidet om å arrangere årlige sommerskoler om relevante tematikker knyttet til havforskning. I 2018 ble Ocean Outlook konferansen arrangert ved Woods hole i USA med rundt 80 deltakere fra forskningsinstitutter, utdanningsinstitusjoner og arbeidsliv. I tilknytning til konferansen ble det arrangert et intensivkurs i marin mikroplast for studenter som var så populært at partnerne

bestemte seg for å gjenta kurset også i 2019. Kurset tiltrakk seg også studenter utenfor selve partnerskapet. Å kombinere faglige konferanser med utdanningsaktiviteter som intensivkurs synes å være en god måte å skape synergier mellom forskning, utdanning og næringsliv.

Det er et mål for prosjektene å søke annen finansiering for å fortsette samarbeidene etter endt prosjektperiode i Nordområdeprogrammet. Tilskuddsordninger som INTPART og EUs utdannings og forskningsprogrammer krever vanligvis deltakelse fra minimum tre partnerinstitusjoner i tre ulike land. Dette kan forklare hvorfor nordområdeprosjekt med flere partnere lykkes i større grad å hente inn midler fra andre kilder.

Et eksempel er et samarbeid mellom Universitetet i Bergen, University of Arizona, Chinese Academy of Sciences og UNIS som har lyktes i å etablere to nye partnerskap med finansiering gjennom INTPART.¹

“We have exploited potential for high-impact collaborative research and education offered by similar research interests and experimental setups in High North vs. Alpine study systems, and complementary expertise in the four collaborative partner Institution. In particular three research papers have been published and several are under preparation involving a team of staff and students from the four institutions... We have worked towards a future research cluster and have obtained funding through SIU/ RCN for two new projects (RECITE and ExperTS) involving members of all the related research teams.”

“The collaboration has proceeded according to plan, with deviations as previously reported. The course, STSM, and staff exchange activities are currently being carried on in the future as part of two collaborative INTPART projects.”

HNP-2015/10037 TraitTrain: Comparing climate change impacts on High North vs. Alpine ecosystems through research and training in trait-based approaches

Andre prosjektsamarbeid har lyktes i å skape synergier mellom prosjekt, og et eksempel er NMBU som er aktive i to nordområdeprosjekt innenfor samme fagmiljø. Mens det ene prosjektsamarbeidet har hovedpartner i Kina og med nettverkspartnere i Japan, USA og Canada har det andre prosjektet hovedpartner i Canada med nettverkspartnere i USA, Russland, Danmark og flere næringslivspartnere i Norge. De to prosjektene har i samarbeid lyktes å bygge opp et felles kurs i «Water management in Northern Regions» som i 2018 ble gjennomført på Svalbard med deltakelse fra 65 studenter fra flere land. Dette kurset er i tillegg gjort tilgjengelig via en nettplattform som springer ut fra NorCan prosjektet.

---

¹ INTPART- Internasjonale partnerskap for fremragende utdanning, forskning og innovasjon har som formål å utvikle verdensledende fagmiljøer i Norge gjennom langsiktig internasjonalt samarbeid. Programmet administreres i samarbeid mellom Diku og Forskningsrådet.

The project had low activity the two first years. This was changed in 2018 where a very successful short course was conducted in Svalbard. The course was conducted in cooperation with another SiU project "Water Magic". The didactical structure and content was planned and designed by the NorCan team. Water magic contributed some lectures as well as organisational assistance. The course material has been structured on the web with help of students, teachers and professionals. This course and corresponding web material (<https://sswm.info/perspective/arctic-water-sanitation-and-health-arctic-wash>) is a main deliverable from this project. The web and digital material, that will be further developed this year, serves as a base for teaching courses at all partner universities, but can also be used by other universities or institutions that need knowledge or wants to conduct short courses regarding water sanitation and health (WASH) in cold climate.

HNP-2015/10051 Network for capacity building in water sanitation and health in the Arctic (NorCan)

The University of the Arctic (UArctic) er kobles til flere av prosjektene. Dette er et nettverk bestående av universiteter, høyskoler, forskningscentre og andre organisasjoner som er opptatt av utdanning og forskning i og om nordområdene og Arktis. I programmet er det prosjekter som har oppstått med utgangspunkt i eksisterende tematiske nettverk innenfor UArctic, mens andre prosjekt har ført til opprettelsen av nye tematiske nettverk. Dette er tilfellet forsamarbeidet mellom UiT Norges Arktiske Universitet (Campus Finnmark), Cape Breton University (CA), Vancouver Island University (CA), University of Lapland (FI), University of Iceland (IS), University of Oulu (FI) og University of Umeå (SE) som omtalt er under.

"Since 2015 we have continuously run a field school and two online courses across seven partner institutions. This program was initially funded by SIU and hosted by UiT. The three courses are hosted by one institution with instructor and examiner teams made up of faculty from each of the seven partners. The field course, *Northern Tourism in Practice*, is now hosted by the University of Lapland. The two online courses, *Sustainable Development in Northern Environments* and *Northern Tourist, Northern Hosts*, are hosted by the University of Oulu and University of Iceland, respectively. More than 100 students have completed at least one course in this grouping and so far 10 students have received a certificate of completion from UArctic for passing all three course as a "value added" addition to their Master's degree at their home institution."

<https://www.uarctic.org/organization/thematic-networks/northern-tourism/>

4.4. Styrket kobling forskning og utdanning

Mange prosjekter har vokst ut av eksisterende forskningssamarbeid, og videreutvikles gjennom Nordområdeprogrammet til å involvere både studenter og forskere i utdanningsaktivitetene. Dette bidrar til å styrke kvaliteten på utdanningen, da grunnlaget for undervisningen som tilbys tar utgangspunkt i nyere forskningsresultater. Gjennom gjesteforelesninger eller som veiledere, blir eksperter innenfor det relevante fagområdet med andre perspektiver og en annen spisskompetanse, gjort tilgjengelig for studentene. Dessuten blir studentene introdusert for nye vitenskapelige metoder og får tilgang til ressurser og lokaliteter (laboratorier, destinasjoner for feltarbeid, praksisplasser) som ikke ville vært mulig utenfor prosjektsamarbeidet. På denne måten får de enkelte studentene hevet sin nordområderelevante kompetanse, og samfunnet/forskningsverden får større tilgang på kompetente forskere. Dessuten ser vi at disse aktivitetene bidrar til at kvaliteten på

undervisningen heves og at studentenes engasjement for fagområdet øker som følge av at de blir inkludert i faglige fellesskap.

Et prosjekt som har lyktes godt i å koble forskning og utdanning er et samarbeid i et nettverk bestående av flere prosjektpartnere, men hovedpartnerne er Universitetet i Bergen og Chinese Academy of Sciences. Prosjektet bygger på et allerede etablert samarbeid, og finansieringen gjennom Nordområdeprogrammet bidrar til å styrke utdanningsdimensjonen i et allerede veletablert forskningssamarbeid hvor studenter blir direkte involvert i ny forskning på feltet gjennom deltakelse blant annet sommerskoler i ulike miljøer.

“We have largely achieved the results. In particular: - International research training experience for students - High-quality training summer schools covering different aspects of climate change impacts; trait-based ecology, experimental and observational approaches to climate change ecology - New directions in the research and educational collaboration, contributing to PhD and MSc degrees, and co-authored scientific publications - Two successful research and educational applications - Better integration of student mobility and research experience into local degrees - Scientific papers in educational science on the impact of international research and educational networking experience on student learning, skills, understanding, and motivation are in preparation - Postdoc collaboration and career building - Annual meeting held and results reported - Dissemination activities, ranging from research papers (see above) via presentations, op-ed papers and blogs, etc “

HNP-2015/10037 TraitTrain: Comparing climate change impacts on High North vs. Alpine ecosystems through research and training in trait-based approaches

I andre prosjekt er det samarbeidet om utdanningsaktiviteter som legger grunnlaget for videre forskningssamarbeid. Dette er ofte tilfellet der nye partnerskap er blitt etablert gjennom prosjektet, og hvor man gjennom utdanningsaktivitetene oppdager felles forskningsinteresser og -behov. En effekt av dette er at partnerne i prosjektet utvider samarbeidet til også å inkludere forskningssamarbeid. Partnerne settes da gjerne i en posisjon hvor de kan søke om finansiering av forskningssamarbeid med relevante internasjonale partnere, og at man slik bidrar til at ny kunnskap om nordområdene skapes og formidles.

I et samarbeid mellom UiO og the University of Electro-Communications i Japan har partnere som implisitt mål å øke interessen for romforskning i nordområdene gjennom sine felles utdanningsaktiviteter. På denne måten kan de bidra til at flere studenter ønsker å fortsette med videre studier innen feltet etter endt lavere grad. Gjennom prosjektperioden har de arrangert flere workshops med deltakelse fra både Japan og Norge, og det rapporteres om at flere studenter har valgt å skrive sine masteroppgaver om nordområderelevante temaer knyttet til romforskning.

“An implicit goal of this project has been to increase awareness among undergraduate students of space science research in the High North and hopefully increase the likelihood the participating students might decide to continue such activities in graduate school. In this regard, the project has been highly successful. For example, three out of the six VT participants in the 2016 research workshop are now in graduate school doing research on topics relevant to the High North, and space in general. Six participants from UEC in the 2016 and 2018 workshops have been working on space science as graduate students, and four of the six have got master’s degree in March, 2019. At UiO, 2 students participating in the workshops are now working on research topics relating to the High North as Master students.”

HNP-2015/10017 Data Science in the High North: Collaborative Learning and Research

Universitetet i Stavanger har gjennom sitt samarbeid med Chonnam National University blitt invitert med i et forskningsprosjekt finansiert fra Sør-Korea om akvakultur teknologi som en konsekvens av sine aktiviteter gjennom Nordområdeprogrammet. Prosjektet har fått mediaoppmerksomhet i begge land, og spesielt i Sør-Korea hvor det ble laget en reportasje om samarbeidet på en radio- og TV kanal. Målet er å bygge opp et felles masterkurs i fiskeri- og akvakultur teknologi med utgangspunkt i relevant forskning ved begge institusjoner og i tett samarbeid med blant annet SINTEF Ocean.

4.5. Kobling høyere utdanningsinstitusjoner og arbeidsliv

Nordområdeprogrammet har som mål å bidra til sterkere kobling mellom utdanning og arbeidsliv, og mange prosjekter lykkes med å involvere relevant arbeids- og næringsliv. De viktigste aktivitetene i slike samarbeid er:

- studentpraksis i bedrift
- studentoppgaver som løser reelle problemstillinger for samarbeidspartnere i arbeidslivet
- gjesteforelesninger fra nærings- og arbeidslivspartnere
- studentdeltakelse i workshops med representanter for arbeids- og næringsliv.

Gjennom involvering av relevante arbeids- og næringslivspartnere styrkes relevansen på utdanningen, ved at studenter får kjennskap til potensielle arbeidsgivere og aktuelle problemstillinger innenfor relevante sektorer, og arbeids- og næringslivsaktører får kjennskap til kompetanse som er relevant både med tanke på fremtidig arbeidskraft, men også til å løse aktuelle utfordringer.

Totalt i programperioden det vært gjennomført 39 mobilitetsopphold (fordelt på seks prosjekter) hvor studentene har hatt praksis i bedrift eller praksis kombinert med studier. I 2016 var tilsvarende tall registrert 10 studenter.

Regjeringens nye nordområdestrategi konstaterer at «Fortsatt vekst er avhengig av flere forhold, blant annet at nordnorske bedrifter får tak i nok arbeidskraft med riktig kompetanse». Et tettere samarbeid mellom akademiske institusjoner og offentlige og private virksomheter kan være en viktig faktor for å frembringe den nødvendige kompetansen.

“A positive but not planned result of the collaboration is that UiS and SINTEF Ocean has created a joint supervision of a UiS PhD student. The PhD topic is “Design of Novel Fish Farm in Exposed Seas”. This further strengthen the joint supervisions between the partners and the national collaboration in this project.”

HNPla-2016/10097 Fishery and Aquaculture Technology in Cold Climate Region

I andre tilfeller etableres relasjoner til næringslivet underveis i prosjektperioden, ofte som en konsekvens av at enten næringslivet selv eller de samarbeidende institusjonene ser merverdien av et tettere samarbeid og inkludering i utdanningsaktivitetene.

“We are active in building a network of enterprises in the public and private sectors that are relevant to the master’s degree Program in International Governance in Business. These are, for example, companies and organizations that operate in the field of China-Norway economic relations and can be considered as potential employers of the graduates or provide data for the students’ master thesis. Having this purpose in mind and aiming at involvement of relevant enterprises into collaboration, we at High North Center have become a member of Norwegian- Chinese Chamber of Commerce. The Center’s representatives have attended several network events of the Chamber of Commerce in 2017-2018.”

HNPla-2016/10095 High North Energy Management and Governance: development of a joint Master Degree Program between Norway, Russia and China

Flere prosjekt arrangerer i større utstrekning seminarer og intensivkurs hvor representanter fra nærings- og arbeidslivet inviteres som bidragsytere i det faglige programmet og dermed får anledning til å samarbeide både med forskere og studenter om oppgaver som er relevante for deres bedrift/organisasjon.

“The Inter-institution symposium for students / symposium for individuals from the private sector related to Sustainable Energy in the North (NTNU in Gjøvik Oct. 8-11 has been organized and conducted with main objective to bring together students, industry, academia and governments (more than 100 participants and invitees covered) to provide opportunity for broad discussion on the Sustainable Energy specifics for High North among the project participants - students with their reflections, Summer Institute and GIS filed trip experiences, exchange and research projects outcomes, feedback, etc., faculties, PhD students, administrators, Government, private enterprises, NGOs, indigenous communities representatives - to disseminate knowledge on the topic and share their vision of the future High North Energy perspectives and approaches....”

HNP-2015/10024 Sustainable Energy System Design, Evaluation and Governance

4.6. Spredning av resultat og anvendelse av kunnskap generert gjennom prosjektene

Prosjektene i Nordområdeprogrammet rapporterer om vitenskapelige publikasjoner og andre formidlingsaktiviteter som er direkte eller indirekte resultat av prosjektsamarbeidet. Ved utgangen

av 2018 er det rapportert om 147 (40) publikasjoner og 276 (135) spredningsaktiviteter², som omfatter nyhetssaker, presentasjoner på konferanser, videoer, ikke-akademiske rapporter, nettsider med mer. I løpet av de to siste årene har antallet publikasjoner og andre spredningsaktiviteter økt betraktelig, noe som kan forklares med at det tar tid å utvikle stoff som kan publiseres. Det forventes også at flere publikasjoner først vil bli publisert etter endt prosjektperiode, spesielt for de prosjektene som har søkt om forlengelse av prosjektperioden.

Gjennom publikasjoner og andre spredningsaktiviteter genereres ny kunnskap, og resultat fra partnerskapet når ut til et større publikum og i noen tilfeller anvendes av både politikere, lokalsamfunn, andre forskere og studentgrupper. Dette kan også føre til videre finansiering av forsknings- og utdanningsamarbeid, da publikasjoner og delingsaktiviteter kvalifiserer til dette. En annen side er at gode prosjektresultat bidrar til omdømmebygging og etablering av nye partnerskap, også med verdensledende fagmiljø.

De ulike spredningsaktivitetene i programmet styrker Norges rolle i arbeidet med å bidra til økt nordområdekunnskap. Forhåpentligvis fører resultat generert gjennom Nordområdeprogrammet til at Norge blir en enda mer attraktiv samarbeidspartner også innen høyere utdanning.

Boksene under beskriver et samarbeidsprosjekt hvordan de jobber med å spre resultater.

“In addition to the ecological knowledge, students also learn about the Arctic Council and Arctic diplomacy. Also the Japanese students have an opportunity to get to know Norwegians who live in the High North (Tromsø) as well as visiting the area through field courses (Alta) and workshops (Tromsø). A Facebook group for the past, current, and potentially interested future students, spreads information about our activities and High North issues through the social media. Our 2016 Alta field course was featured in newspaper articles and UiT web news, and translated into Japanese for use by NIPR in their media outreach. Our 2018 Toyama Workshop was featured in 3 Toyama city newspaper articles, Toyama University web site and on local TV. Students in the 2018 Alta field course made videos about what they learned to spread through their own social media networks and used by UiT. We have had a Japanese film crew and a South Korean book publisher interested in documenting this project, if it continues in the future.”

<https://www.u-toyama.ac.jp/en/news/2018/0627.html>

HNP-2013/10092 JANATEX: Japanese and Norwegian Arctic-Alpine Terrestrial plant Ecology eXchange. Development of a bi-national Masters course, workshops and joint student supervision.

Under følger lenker til spredningsaktiviteter rapportert av prosjektene:

Dissemination (mediaartikler)

<https://www.uis.no/news/fishery-and-aquaculture-cooperation-between-chonnam-university-of-technology-in-south-korea-and-uis-article128669-8865.html> *HNPla-2016/10097 Fishery and Aquaculture Technology in Cold Climate Region*

<https://globalhealth.mcmaster.ca/news-and-events/news/2018/upcoming-canadian-norwegian-symposium-gives-voice-global-health-issues> .” *HNP-2014/10026 Higher Education in Global Health Policy in Canada, Norway and their High North: A Partnership between McMaster University and Buskerud & Vestfold University College*

² Tallet i parentes viser tall rapportert i forbindelse med årsrapport for 2016.

<https://news.viu.ca/viu-students-learn-responsible-tourism-management-field-school>

HNP-2014/10050 Joint Higher Education on Northern Tourism

<http://www.fme->

[ccess.no/doc//Publications/News%20Letter/success_newsletter_2017_december.pdf](http://www.fme-access.no/doc//Publications/News%20Letter/success_newsletter_2017_december.pdf)

HNP-2014/10055 Carbon Capture and Sequestration in the High North - CCS-HN

Konferanser I regi av prosjekt:

<https://oceanoutlook2019.hi.no/>

HNP-2015/10008 Ocean Outlook

Publikasjoner

<https://openpress.usask.ca/northernhealthcare/chapter/chapter-38-northern-partnership-between-two-schools-of-nursing-in-norway-and-canada-a-historical-perspective/>

HNP-2014/10030 Developing a Northern Nursing Workforce

4. utfordringer/ avvik i planlagte aktiviteter

Planlegging og utvikling av nye utdanningsaktiviteter er tidkrevende, og mange prosjekter har støtt på utfordringer som påvirker fremdriften i de planlagte aktivitetene. Flere prosjekt forutså at de ville møte på noen utfordringer, men andre utfordringer kommer likevel overraskende på prosjektene. Dette fører til forsinkelser i prosjektimplementeringen, eller i verste fall at aktiviteter må utgå eller erstattes av andre aktiviteter. Diku er i dialog med enkeltprosjekt, og oftest de som har utfordringer med å gjennomføre planlagte aktiviteter. Oppfølging av prosjektene skjer først og fremst gjennom veiledning per telefon eller e-post, men også gjennom ulike arrangement.

Spesielt i prosjekter med institusjonspartnere fra de asiatiske partnerlandene har det vært tidkrevende å komme i gang med utdanningsaktivitetene. Dette skyldes trolig at man i norsk sektor har mindre erfaring med samarbeid i disse landene. For Kina og Japan har Diku opparbeidet seg god kjennskap til ulike utfordringer koblet til etablering av utdannings samarbeid gjennom sitt samarbeid med utenrikstjenesten, forskningsrådet og Innovasjon Norge. Denne kunnskapen formidles til prosjektene gjennom samlinger og i oppfølgingen av de enkelte prosjektene.

Noen prosjekter rapporterer at de synes det institusjonelle samarbeidet er utfordrende. Dette skyldes gjerne utfordringer med å forankre prosjektsamarbeidet på ledelsesnivå, som igjen kan føre til at få personer involveres i prosjektet utover prosjektkoordinatorene. Dette gjør prosjektene det gjelder sårbare, både fordi deres suksess avhenger av nøkkelpersoner, og fordi dette fører til økt arbeidsbelastning for de involverte. Større involvering av administrativt personale synes å forenkle prosessen med å sikre institusjonell forankring, gjerne ved at de bistår med å få samarbeidsavtaler utarbeidet og signert.

Utfordringene som flest prosjekter viser til, og som er gjort rede for tidligere i rapporten, er samarbeid på tvers av ulike utdanningsystemer. Godkjenning av studiepoeng, innpassing av felles kurs, ulik semesterinndeling og administrative prosedyrer er blant utfordringene som nevnes av prosjektene. Disse lar seg oftest løse, men det tar tid og fører da gjerne til at planlagte aktiviteter blir

noe forsinket. Prosjektene rapporterer at risikoen har vært undervurdert i planleggingen av prosjektet, men at ved å involvere administrasjonen ved institusjonene, finner man gode løsninger på dette.

Til tross for at prosjektene involverer samarbeid på tvers av ulike kulturer og språk, synes partnerne å lykkes godt med å håndtere utfordringer knyttet til dette. Noen prosjekt rapporterer om utfordringer knyttet til ledelsesstruktur som er ulik på tvers av landegrensene. For eksempel undervurderer en del prosjekt nødvendigheten av å sette av god tid til å få på plass samarbeidsavtaler. Ved noen institusjoner er dette en prosess som tar lang tid og som må forankres lengre opp i systemet enn det som er normalt i Norge.

Noen prosjekter har et underforbruk av midler. Dette skyldes ofte uventede problemer med å få på plass mobilitetsavtaler mellom partnerinstitusjonene, som i noen tilfeller fører til at de ikke får brukt mobilitetsmidler som opprinnelig ble avsatt til prosjektaktivitetene. Andre rapporterer om manglende bruk av midler avsatt til prosjektmøter, enten fordi møtet er forskjøvet til et annet år eller fordi de har fått dekket noe av kostnadene på andre måter.

5 Dikus arbeid med Nordområdeprogrammet per 2018

Kjerneaktivitetene Dikus arbeid med Nordområdeprogrammet i 2018 var oppfølging av pågående prosjekter, tildele midler til forlengelse av prosjekter, resultatspredning og utvikling av forslag til videreføring av programmet.

Noen prosjekter trenger tettere oppfølging enn andre, og da spesielt i forhold til økonomirapportering. Internt i Diku jobber programansvarlig for Nordområdeprogrammet tett med ansvarlig prosjektøkonom, og ved behov bistår denne personen med rådgivning knyttet til økonomi.

I 2017 gjennomførte Ideas2evidence en evaluering av Nordområdeprogrammet. Denne konkluderte med at programmet i stor grad bidrar til å øke og styrke utdanningsamarbeid om nordområderelevante tematikker mellom Norge og programlandene. Programmet har videre medvirket til produksjon av ny kunnskap om og relevant for nordområdene. Etter avtale med UD utarbeidet Diku et forslag til en ny programperiode. Inkludering av de nordiske landene i programmet og større søkelys på tverrsektorielle samarbeid var noen av de nye forslagene. I tillegg til å inkludere funn og anbefalinger fra den eksterne evalueringsrapporten, ble egne erfaringer fra drift av programmet i perioden 2013-2017 vektlagt. Programforslag for Nordområdeprogrammet som ble sendt UD i mai 2018. I påvente av en endelig beslutning om hvordan Arktis2030 midlene skal fordeles og forvaltes i fremtiden, har prosessen med å behandle vårt programforslag blitt stilt i bero.

I samråd med UD, søkte Diku om en tilleggsbevilgning på to millioner kroner som ble lyst ut til eksisterende prosjekt med mulighet for ett års forlengelse av eksisterende prosjekt. For å kunne sikre best mulig spredning av prosjektresultat og erfaringsdeling mellom prosjekter, ble det også søkt om og innvilget støtte til gjennomføring av en sluttkonferanse for Nordområdeprogrammet i løpet av høsten 2019. I tilleggssutlysningen ble det lagt til et tilleggsmål som oppfordrer prosjekter til å ha en klar plan for spredning og deling av nordområdekunnskap utover prosjektsamarbeidet, og dette ble spesielt vektlagt i vurderingen av søknader om tilleggsstøtte og forlengelse ut 2019.

Prosjektsøknadene om forlengelse ble behandlet internt ved Diku og formelt godkjent i januar 2019. Frist for å levere sluttrapport for innvilgete prosjekt er 1.mars 2020, og samtlige aktiviteter må være avsluttet innen 31.desember 2019.

Tabell 10: Oversikt over mottatte søknader om ett års forlenget prosjektperiode

Utlysning	Tildelte prosjekt per utlysningsår	Prosjekt søkt om tilleggsfinansiering	Prosjekt søkt om forlengelse uten tilleggsfinansiering	Totalt Innvilget
HNP-2013*	4	0	1	(1)
HNP-2014	8	4	1	3 (1)
HNP-2015	13	5	6	4 (6)
HNPla-2016	8	?	1	4 (1)
Totalt	33	15	7	11 (9)

*Kun et prosjekt i 2013 var kvalifisert til å søke om forlengelse uten finansiering. De andre prosjektene er avsluttet. Tallet i parentes viser antall prosjekt innvilget forlengelse uten tilleggsfinansiering.

I mars 2018 ble det arrangert en egen parallellsesjon om Nordområdeprogrammet under Dikus (den gang SIU) internasjonaleringskonferanse i Bodø. Sesjonens hovedfokus var på hvordan utdanningssektoren i samarbeid med arbeids- og næringsliv kan bidra til å nå målene i regjeringens nordområdestrategi. Prosjektteksempler fra Nordområdeprogrammet ble presentert og samtlige belyste viktigheten av å styrke nordområdekunnskap i høyere utdanning i Norge gjennom internasjonale partnerskap. Funn og anbefalinger fra den eksterne evalueringsrapporten ble også belyst og diskutert. Totalt deltok rundt 50 personer på sesjonen, representert av ansatte ved de fleste norske høyere utdanningsinstitusjoner og ellers også ansatte fra fylkeskommuner og Kunnskapsdepartementet. Et innspill som kom fram under sesjonen var behovet for å styrke nordområdekunnskapen blant elever i videregående opplæring samt styrking av tverrsektorielle samarbeidsprosjekt.

I desember 2018 arrangerte Diku, som ledd av trekantsamarbeidet med Innovasjon Norge og Norges forskningsråd, et seminar i Tokyo om praksisopphold som del av internasjonalt samarbeid. Aktører og prosjektdeltakere fra utdanning og arbeidsliv i Norge og Japan deltok, også studenter. Målet med seminaret var å dele erfaringer og suksesskriterier i denne type samarbeid for å styrke deltakernes forutsetninger til å lykkes i det videre samarbeidet. På dette seminaret deltok også representanter fra Nordområdeprogrammet.

Til tross for ulike utfordringer underveis i programperioden har Nordområdeprogrammet ved utgangen av 2018 i stor grad bidratt til å synliggjøre Norge som en attraktiv partner i nordområderelevante tematikker, og spesielt interessen fra de asiatiske landene har økt. Prosjektene har bidratt til høy ansatt- og studentmobilitet og flere nye kurs med nordområderelevans er opprettet. Prosjektene har videre ført til styrket utdanningskvalitet, innovasjon i utdanning gjennom internasjonalt samarbeid og nye partnerskap er opprettet og eksisterende partnerskap er styrket. Vi registrer også flere gode eksempler på prosjekter som kobler forskning og utdanning gjennom å engasjere studenter i forskningsaktiviteter og forskningsbasert undervisning.